

Samensteller: Rodney Mooij, bestuurslid Stichting Stift International Music Festival

Datum: 1 oktober 2017

Betreft: projectverslag Stift Festival 2017

Stiftfestival 2017, 13e editie

Van 20 tot en met 27 augustus jl. vond het Stiftfestival plaats in en rondom Het Stift te Weerselo onder leiding van artistiek director Daniel Rowland. Deze editie duurde 8 dagen en was daarmee 2 dagen langer dan voorgaande jaren.

Het aantal concertlocaties werd uitgebreid tot 8: naast de centrale festivallocatie Stiftskerk, de Plechelmusbasiliek in Oldenzaal, de Landgoederen Singraven en Het Hakenberg te Denekamp resp. Beuningen, Rijksmuseum Twenthe en Museum Twentse Welle, Grote Kerk en Theater Concordia te Enschede.

35 musici verzorgden 25 concerten (inclusief toegift-, late night- en jam-sessies). Deze optredens werden gerealiseerd samen met het Brodsky Quartet, het koor Consensus Vocalis, O'Modernt String Quartet en het voltallige Nederlands Jeugd Strijkorkest (NJSO).

Naast de concerten werden de volgende nevenactiviteiten georganiseerd: rondleiding op Landgoederen Singraven en Het Hakenberg plus korte inleiding; architectuurwandeling Roombeek tussen de concerten in de 2 Enschedese musea; wandeling rond Het Stift, inleiding over filmmuziek in Concordia, meet & greet musici op Het Stift en een masterclass voor het NJSO. Bijgevoegd het programmaboek 2017, waarin u het hele programma nog eens kunt nalezen.

De 25 concerten werden bijgewoond door 2.940 bezoekers (de vorige editie in 2016 werd bijgewoond door 2100 bezoekers), waarmee de 13e editie het drukst bezocht werd tot nu toe. Ongeveer een kwart van de bezoekers komt van buiten de provincie; bezoekers die vaak meerdere concerten bezoeken en enkele dagen Twente “doen”.

Ontwikkelingen 2017

In de aanloop naar het Festival kon de **begroting** -mede door meevallende toezeggingen uit hoofde van private fondsen en subsidies en sponsoren- een aantal malen worden verhoogd. Aanvankelijk gestart met een begroting van zo'n € 71.000, werd dit ruim naar boven bijgesteld en bedroeg de totale exploitatie uiteindelijk € 111.037 gerealiseerd. (zo werden

bijdragen van de fondsen en subsidies gerealiseerd van € 54.750; 2016 € 32.000 en ook werden de begrote eigen inkomsten naar boven bijgesteld tot € 49.512; 2016: € 31.222).

Door de beschikbaarheid van ruimere middelen, mede door de ondersteuning via Fonds Podiumkunsten en via Provincie Overijssel, kon het Stifffestival initiatieven nemen, die in voorgaande jaren financieel nog niet mogelijk waren. Wij noemen:

- verlenging festival met 2 dagen
- uitbreiding concertlocaties, zoals de musea in Enschede en 2 landgoederen in NO Twente
- uitnodiging vermaard Brodsky Quartet met onze artistiek leider en hun primarius Daniel Rowland, dat daags voor het Stifffestival het hoofdprogramma van het Amsterdamse Prinsengrachtconcert verzorgde (live op NPO 1)
- 2 “grote” concerten in Plechelmusbasiliek in Oldenzaal in plaats van 1 (capaciteit Plechelmus is veel groter dan Stiftskerk)
- extra (professionele) inzet op marketing en pr: ontwikkeling social media beleid, verbetering website, professioneler promotiemateriaal als flyers, banners, posters en programmaboekje;
- en tenslotte verdere professionalisering van de zakelijke en productieleiding.

Resultaten

Wat waren de belangrijkste ontwikkelingen:

- een toename van de bezoekersaantallen die buiten verwachting was: de recette is in 2017 t.o.v. 2016 met 50% gestegen van € 28.000 naar € 43.000
- een sterk toegenomen en positieve coverage door de landelijke en regionale en lokale pers: we noemen de uitzending op Radio 4 “Klassiek viert de zomer” van beide maandagconcerten in de Stiftskerk en de Plechelmusbasiliek; NPO 4 (klassieke zender) aandacht door Dieuwertje Blok; vermelding in de NRC en Het Financieele Dagblad, uitzendingen op Brava radio en tv; 3 grote (voorpagina) artikelen in regionale Twentse courant Tubantia; televisie aandacht voor artistiek leider en primarius van het Brodsky Quartet Daniel Rowland; interviews RTV Oost en tenslotte meerdere uitingen in de plaatselijke pers
- positieve samenwerking met veel organisaties in Twente als Twente Marketing en de lokale VVV's, Stichting Edwina van Heek (landgoed Singraven) en Landgoed Het Hakenberg en de Enschedese musea
- met 25% bezoekers buiten Overijssel een positieve impuls voor de verschillende toeristische (verblijfloctaties) ondernemingen
- interessante culturele cross overs met Rijksmuseum Twenthe en Twentse Welle te Enschede enerzijds en met het koor Consensus Vocalis en het NJSO anderzijds
- openstelling Landgoederen Singraven en Het Hakenberg voor nieuwe combinatie muziek en natuur.

Het bestuur, de artistieke en zakelijke leiding en haar (meestal) onbezoldigde staf en grote groep vrijwilligers heeft het Stifffestival in 2017 versterkt op de kaart weten te zetten door effectieve inzet van de beschikbare middelen met als artistieke “multiplier” een uiterst gevarieerd en aantrekkelijk kamermuziek programma met (inter)nationale top musici (waarover hieronder meer). Het Stifffestival is mede daardoor het enige gerenommeerde kamermuziekfestival in Oost Nederland.

De andere -meer economische- multiplier betreft de sterk toegenomen bezoekersaantallen en eerdergenoemde recette-opbrengst met 50%!

Deze extra opbrengst is ook nodig om het Festival te kunnen blijven continueren op hetzelfde hoge niveau als in 2017. Het Stiffestival streeft ernaar eigen inkomsten enerzijds en fonds- en subsidie bijdragen anderzijds in evenwicht te houden.

Evaluatie artistieke invulling

Artistiek leider Daniel Rowland stelde een programma samen dat past binnen de randcondities van het bestuur:

- Verbinding met het landschap Twente
- Verbinding met andere kunst Twente
- Verbinding met cultuurhistorische erfgoed in Twente
- Zoeken naar een breder publiek zonder concessies aan de artistieke kwaliteit
- Betrekken jonge uitvoerende musici
- Variatie in programmering van traditioneel klassiek naar hedendaagse klassieke muziek.
- Ruimte voor ontmoetingen tussen publiek en musici

De uitgevoerde 140 werken tijdens het festival voldeden aan die randcondities:

- Er waren concerten op twee interessante landgoederen
- Er waren concerten in Rijksmuseum Twente en museum TwentseWelle; er was een aan het thema gerelateerde filmvoorstelling in Concordia met een inleiding vanuit het Stiffestival en er was een wandeling met gids in cultuurpark Roombeek.
- Er waren concerten, natuurlijk in de Stiftskerk, maar ook in de Plechelmusbasiliek en in de Grote Kerk in Enschede
- Er vond een kinderconcert plaats dat door ruim 100 kinderen en volwassenen werd bijgewoond en een openlucht concert waar ruim 300 mensen aanwezig waren
- Het festival bood aan zeven internationale toptalenten een mogelijkheid om podium ervaring op te doen en samen te werken en te spelen met de internationale topmusici en (een masterclass speciaal voor) het Nederlands Jeugd Strijkorkest voerde op verschillende momenten concerten uit, ook samen met het festival orkest
- Er werden klassieke werken uitgevoerd, maar zeker ook moderner werk van Golijov, Pärt en Vasks, van Enescu, Berio en Ysaÿe, Schulhof, Weinberg en Kurtag, maar ook van hedendaagse componisten zoals Iva Bittová, Suzanne Farrin, Giovanni Sollima, Wim Henderickx en van de composer in residence Isidora Zebeljan van wie een werk werd uitgevoerd dat speciaal is geschreven voor het Stiffestival 2017, ondersteund door de Eduard van Beinum Stichting
- Vaak kon het publiek na afloop van een concert in contact komen met de musici en er was een speciale meet en greet georganiseerd voor een wat langere en intensievere uitwisseling. Daarnaast gaf de artistiek leider Daniel Rowland een toelichting bij elk van de concerten
- Tenslotte was er in het programmaboek een uitgebreide toelichting van elk van de 140 uitgevoerde werken en elk van de 38 uitvoerende musici en de ensembles zoals het Brodsky Quartet en het koor Consensus Vocalis.

Het festival thema Dans kwam tot uiting in het programma en in de programmatoelichting. Daarin kwam helder naar voren hoe belangrijk de dans en dansmuziek was en is in de ontwikkeling van de klassieke muziek.

Toelichting inkomsten en uitgaven 2017

- het oorspronkelijke begrotings- en dekkingsplan bedroeg totaal € 71.750 en betreft het budget zoals dat bij onze aanvraag aanvankelijk vastgesteld werd (in uw bezit); daarna is deze meerdere malen naar boven bijgesteld; NB in het oorspronkelijk budget werd de kosten Isidora Zebeljan (€ 8.000) en bijdrage Van Beinum fonds (€ 8.000) buiten beschouwing gelaten vanwege het eenmalige karakter; in de cijfers hierna zijn deze wel meegenomen.
- **er is een batig exploitatiesaldo 2017 gerealiseerd van ca € 1.276**; de opbrengsten bedragen € 111.037 en de kosten bedragen € 109.761 (uit bijgevoegde jaarrekening 2017)
- de inkomsten zijn in 2017 daarmee ruim € 40.000 hoger dan de oorspronkelijke eerste begroting als gevolg van onder meer extra fonds- en subsidie inkomsten (+ € 21.000) en extra recette inkomsten (+ € 15.000).
- Het Stiffestival genereert inkomsten niet alleen uit recettes en bijdragen fondsen en subsidies, maar ook donaties Vrienden/Engelen, sponsors en verkoop programmaboekje; specificatie is bijgevoegd.
- de kosten zijn ruim € 40.000 hoger dan oorspronkelijk begroot, waaronder:
- kosten musici (gages, reis- en verblijfkosten, catering) € 18.000 hoger dan aanvankelijk begroot (inclusief kosten Brodsky Quartet, koor Consensus Vocalis en componiste Isidora Zebeljan) en
- marketing en pr kosten plus € 7.000 (waaronder ontwikkeling vernieuwde website en ticketingsysteem) en
- locatiekosten plus € 3.000 en organisatiekosten plus € 5.000.

Resumerend was de 13e editie van het Stiffestival uiterst succesvol met een sterk toegenomen publieke en media belangstelling, 8 dagen lang een gevarieerd, verrassend en vaak ontroerend programma, met gerichte rand (publieks) activiteiten om betrokkenheid bezoekers te vergroten. Het aantal concertlocatie nam toe tot 8, mede door goede samenwerking met onze festival partners! De toegenomen inkomsten betekende een sterke verbetering van de ratio eigen inkomsten versus bijdragen Fondsen en subsidiënten, overigens in lijn met ons beleidsvoornemen.

Evaluatie Stiffestival 2018

2018: Thema "Intieme Brieven, over muziek en literatuur"; 150 composities waarvan 7 wereldpremières in opdracht van het festival en 2 opera's in bijna 30 concerten door 50 internationale Stiffestival musici uit 15 landen plus Brodsky Quartet, Dostojevski kwartet, Stift New Generation en het koor Consensus Vocalis, gedurende 8 dagen op 10 concertlocaties in Twente; 10 andere activiteiten qua rand(publiek)programmering (diverse concerten met inleiding literatoren -o.a. Eva Gerlach en A.L.Snijders-, lezingen bij concertlocaties als Rijksmuseum Twenthe, Stift fietstour rondom Het Stift met 3 mini-concerten onderweg, architectuurwandeling Roombeek, wandeling op concertlocaties als landgoed Singraven en Buitenplaats Het Hakenberg, masterclass Paul Cassidy van Brodsky Quartet voor publiek en New Generation musici, rondetafelgesprek Lex Bohlmeijer en kinderactiviteiten familieconcert). 3.000 bezoekers, waarvan steeds meer bezoekers van buiten Overijssel (zo'n 30 %), dat weerspiegelt de steeds groter landelijke uitstraling van het Stiffestival door inzet van social media en andere vormen van publiciteit over het festival en Daniel Rowland.

Daniel Rowland ontving in 2018 de Cultuurprijs Overijssel voor zijn geweldige talent, internationale carrière en jarenlange tomeloze inzet voor het Stiffestival!

Artistiek leider Daniel Rowland stelde een programma samen dat past binnen de randcondities van het bestuur:

- Verbinding met het landschap in Twente
- Verbinding met andere kunsten in Twente
- Verbinding met cultuurhistorische erfgoed in Twente
- Zoeken naar een breder publiek zonder concessies aan de artistieke kwaliteit
- Betrekken jonge uitvoerende musici
- Variatie in programmering van traditioneel klassiek naar hedendaagse klassieke muziek
- Ruimte voor ontmoetingen tussen publiek en musici.

Vele hoogtepunten:

- 2 concerten vonden plaats op landgoederen: een buitenconcert op Buitenplaats en Landgoed Het Hakenberg en een concert op Landgoed Singraven
- Er was een concert in de prachtige Gobelinzaal van Rijksmuseum Twenthe en 3 pop up concerten in de Museumfabriek(v/h museum TwentseWelle); tussen beide concertlocaties was er een architectuurwandeling in Roombeek onder leiding van een gids
- er was een aan het thema gerelateerde filmvoorstelling in Concordia met een inleiding vanuit het Stiffestival
- Er waren koffie- en matineeconcerten, avond- en late night concerten en de New Generation concerten, in de centrale festivallocatie de Stiftskerk te Weerselo, maar ook in de Plechelmusbasiliek in Oldenzaal en in de Grote Kerk in Enschede
- Aan de Stift Fietstour - noviteit in 2018 - met 3 concerten onderweg en een lunch op een van de concertlocaties, werd door ruim 60 bezoekers meegedaan
- Er vond een kinderconcert plaats dat door ruim 125 kinderen en volwassenen werd bijgewoond en het openlucht slotconcert waar 325 mensen aanwezig waren
- Het festival bood aan acht nationale en internationale toptalenten een mogelijkheid om podiumervaring op te doen en samen te werken en te spelen met de internationale topmusici
- Paul Cassidy, altviolist van het Brodsky Quartet gaf een masterclass aan de leden van het Dostojevski kwartet, ook bijgewoond door de jonge talenten en andere musici en publiek.
- Er werden klassieke werken uitgevoerd van Schubert, Bach, Beethoven, Debussy, Ravel Proief Janacek en vele anderen maar ook modern werk van Kurtag, Widman, Mochizuki, Andriessen, Reich, Nisinman, Cage, Henze, Bernstein, Crumb, Smirnov en Silvestrov
- Er werden Postcard premières uitgevoerd, korte stukken van maximaal 5 minuten geschreven in opdracht van Daniel Rowland, speciaal voor het Stiffestival: Nisinman: "Hit me", Cecilia Damström: "Inspiration by Janacek's letters", Isidora Zebeljan: "Intimate letter from Judean desert", Karim Younis: "L'hydra Universe", Dimitri Terzakis: "Flüchtige Gedanken", Natacha Bogojevic: "Love Story" en Alissa Firsova: "If a thing loves, it is infinite"

- Er werden twee opera's uitgevoerd: Maria de Buenos Aires van Astor Piazzolla in de Grote Kerk te Enschede en La Voix Humaine van Francis Poulenc in de Plechelmusbasiliek in Oldenzaal
- Er was een familieconcert met daaraan gekoppeld een kinderactiviteit waarbij L'histoire du Soldat van Stravinsky werd uitgevoerd waarbij het verhaal werd verteld door René Groothof.
- Vaak kon het publiek na afloop van een concert in contact komen met de musici en er was een speciale discussie bijeenkomst onder leiding van Lex Bohlmeijer georganiseerd voor een wat langere en intensievere uitwisseling. Daarnaast gaf artistiek leider Daniel Rowland een toelichting bij elk van de concerten
- Tenslotte was er in het programmaboek een uitgebreide toelichting van elk van de 150 uitgevoerde werken en elk van de uitvoerende musici en de ensembles zoals het Brodsky Quartet en het koor Consensus Vocalis. Het programmaboek is bijgevoegd.
- Het festival thema Intimate letters kwam tot uiting in het programma en in de programmatoelichting. Daarnaast lazen vier Nederlandse schrijvers en dichters voor uit eigen werk: A.L.Snijders, Eva Gerlach, Atte Jongstra en Johanneke ter Stege.
- Twee van de concerten werden uitgezonden door Radio 4.
- Mischa Spel schreef een recensie van een van de concerten en gaf dat een beoordeling van 4 op 5. Haar recensie is bijgevoegd: [Mozaïekachtig Stift Festival geeft concertzalen het goede voorbeeld - NRC](#) .
- De educatie lesbrief gekoppeld aan het programma van het Stiftfestival 2018 wordt in de loop van 2018/2019 onder de aandacht gebracht van de schooljeugd in Twente en een geselecteerde klas zal een masterclass ontvangen van enkele van onze Stift Musici.

Jaarlijks wordt onder de bezoekers van het Stiftfestival een enquête uitgezet om te toetsen hoe het publiek de samenstelling (rand) programma en keuze concertlocaties beoordeelt. De uitkomsten bevestigen dat de programmering rondom de intieme Stiftskerk als concertlocatie centraal moet blijven staan, maar dat uitbreiding van concertlocaties gewaardeerd wordt; op basis hiervan is besloten om het landgoed Twickel te Delden in ons lustrumjaar 2019 toe te voegen als prominente nieuwe concertlocatie (in plaats van de aanvankelijke plannen rondom de Twentse Vliegveldlocatie en "Stift on the Wings"). De introductie van de koffie- en matinee concerten wordt eveneens gewaardeerd en daarom gecontinueerd. Ook worden de initiatieven om de randactiviteiten uit te breiden gunstig beoordeeld. Een van de noviteiten in 2018 is de eerste Stift fietstour met 3 miniconcerten onderweg; een andere noviteit in 2018 is de introductie van literatoren als Eva Gerlach, Johanneke ter Stege en A.L.Snijders en is het kinderconcert opgeluisterd door verteller René Groothof.

Door de toegenomen inkomsten uit fondsenwerving en toegenomen recettes kon in de afgelopen 2 jaren de duur van het Stiffestival naar 8 dagen en het aantal concertlocaties naar 10 uitgebreid worden. Het aantal musici kon daardoor ook toenemen (in 2018 50 musici) en het Stiffestival kon haar marketinginspanning opvoeren. Tevens kon er verder (financieel) ingezet worden op versterking van de interne organisatie via een ruimere opdracht aan de (betaalde) productie staf.

Organisatie

Onder leiding van het Stichtingsbestuur wordt artistiek leider Daniel Rowland - primair verantwoordelijk voor programmering en keuze musici - bijgestaan door Niels Bijl, die als productie leider de coördinerende rol had terzake van vastlegging musici, reis- en verblijf van de musici, vaststellen repetitie schema's, logistiek rondom de festivallocaties, transport musici en aansturing festival staf. Bij al deze activiteiten vindt ondersteuning plaats door een grote groep enthousiaste vrijwilligers van zo'n 35 mensen.

De musici werden ondergebracht in 2 grote groepsaccommodaties van 't Keampke in De Lutte en bij enkele bevriende families thuis. In het 't Keampke stonden dagelijks 2 koks klaar voor de bereiding van de dag- en avondmaaltijden, ondersteund door een 4-tal cateringdames, die de lunches op de concertlocaties voor hun rekening namen.

Repetities vonden vooral plaats in de Stifstsschool, nabijgelegen bij de Stifstskerk, maar ook op een aantal prive-locaties elders.

Niels Bijl en bestuur initiëerden sponsor(barter)deals bij een aantal "leveranciers". Wij noemen Orkest van het Oosten (deelname musici), Ypma piano's (huur, transport vleugels), Rijksmuseum Twenthe (2 concertlocaties), Heisterkamp Wijnkopers in samenwerking met Restaurant De Stifstsschuur (pauzedrankjes bezoekers), Verhoog Muziek, Stadstheater De Bond (bijeenkomst rondetafel Lex Bohlmeijer), Wilminktheater/Muziekcentrum Enschede (gebruik concertlocatie Grote Kerk) en Concerto Media (festival registratie).

Het bestuur is onbezoldigd en hecht aan de cultural governance code. Beschermvrouwe van het festival is Mevrouw Anny Blenken Blijdenstein.

Voor de komende edities wordt gewerkt met het 3-jaars beleidsplan 2018-2020 "Muziek Verbindt"; inmiddels geactualiseerd in een projectplan Stiffestival 2019-2020, dat de basis vormt voor de 15e en 16e editie en onze subsidie- en fondsenwerving schraagt.

2019 is een lustrumjaar met als thema "Grenzeloos" - crossing borders -.

Toelichting financiën 2018

De 14e editie is financieel succesvol verlopen. We bespreken hieronder de voorlopige uitkomsten. Het definitieve jaarverslag 2018 is immers eerst in Q2 2019 beschikbaar.

Aangenomen mag worden dat de totale inkomsten in 2018 (inclusief de midwinter concerten in december a.s) zullen toenemen tot ruim € 120.000, met name door toename van de eigen inkomsten (recettes en particuliere donaties en sponsoring) en toename van particuliere fondsbijdragen. Het bestuur verwacht een bescheiden batig saldo over 2018 te realiseren.

Door meevallende inkomsten uit recettes en particuliere fondsenwerving en donaties -overigens in lijn met de ontwikkeling in voorgaand jaar en een afspiegeling van het bestuursbeleid- kon de begroting verder toenemen. De eigen inkomsten bedroegen ruim € 57.000; in procenten 48% van de totale exploitatie. De inkomsten uit fondsen en subsidies bedroegen totaal € 62.890; dat is bijna € 30.000 meer dan aanvankelijk begroot. Hiervan is € 14.000 subsidies door Provincie/Gemeenten; € 12.500 Fonds Podiumkunsten en € 36.390 particuliere fondsen.

Aan de uitgavenkant lagen met name de post organisatiekosten, waaronder ook al aangegane verplichtingen voor het lustrum in 2019, flink hoger dan begroot evenals de post gages, vooral als gevolg van meer musici en hogere uitgaven voor de zakelijke/productieleiding plus staf.

De definitieve cijfers zullen worden gepubliceerd in de jaarrekening 2018, opgesteld door accountantskantoor Helder, voorzien van een samenstellingsverklaring.

2018 was ook een succesvol jaar qua bezoekersaantallen: meer concerten dan voorheen waren geheel uitverkocht (16 van de 30). Het aantal bezoekers aan het festival bedraagt 3.150, waarvan 135 genodigden. Het aantal betalende bezoekers in 2018 lag met 3.015 derhalve fors hoger dan begroot (2.300). Het percentage bezoekers van buiten Overijssel steeg naar 30% (was 25%) onder invloed van de toenemende (landelijke) publiciteit.

De Lutte, 19 november 2018